

SHIZOFRENJA – CENA POSTAJANJA ČOVEKOM?

Dr Milica Nešić

Klinika za psihijatriju Kliničkog centra Srbije

Shizofrenija je ozbiljan i hroničan psihijatrijski poremećaj čija etiologija još uvek nije u potpunosti razjašnjena. Uzimajući u obzir visoku naslednost ovog poremećaja, kao i činjenicu da značajno smanjuje verovatnoću ostvarivanja potomstva, postavlja se pitanje kako se učestalost shizofrenije održava na relativno visokom nivou. Za ovaj evolucionari paradoks predloženo je više različitih teorija. Određeni autori smatraju da je shizofrenija “cena” za razvoj sposobnosti i funkcija karakterističnih samo za čoveka (kao što su jezik ili socijalna kognicija). Prema drugim autorima, genske varijante koje povećavaju rizik za shizofreniju mogu nositi određenu korist za pacijente i/ili njihove srodnike (kao što je kreativnost). Razvoj novih metodologija u oblasti neuronauka omogućio je da se neke od evolucionih teorija shizofrenije po prvi put testiraju. U ovom predavanju usredsređićemo se na poslednja istraživanja koja su evolucionere hipoteze shizofrenije ispitivala iz ugla genomike, neuroimidžinga i neurospihologije. Proučavanje shizofrenije iz aspekta evolucije može pomoći u odgonetanju ne samo etiologije ovog poremećaja, već i fundamentalnih procesa postajanja čovekom.

Ključne reči: psihoza, prirodna selekcija, kognicija, adaptivna vrednost